

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-039-1-67>

СПЕЦИФІКА ІМЕНУВАНЬ ЗАКЛАДІВ РОЗВАГ В ЦЕНТРАЛЬНИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Сидоренко О. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри мовних та гуманітарних дисциплін № 3
Донецького національного медичного університету
м. Маріуполь, Донецька область, Україна*

В українському мовознавстві з'явилося чимало праць, присвячених вивченню ергонімів. Значну увагу надано цьому класу назв в дослідженнях О.О. Беляя [1], Ю.І. Дідур [2], Н.В. Кутузи [3], Н.М. Лесовець [4], О.М. Сидоренко [5], М.М. Цілиної [6]. Проте окремі підкласи ергонімів ще ретельно не досліджувались. Інтерес до аналізу найменувань саме закладів розваг пояснюється зростанням кількості об'єктів розважального бізнесу в різних областях України до яких віднесено ресторани, кав'ярні, паби, піцерії, нічні клуби та ін.

В центральних регіонах України зафіксовано 650 найменувань об'єктів розважального бізнесу. Трансонімизовані оніми складають близько 20%. 3-поміж них трансонімизованих топонімів – 11%, трансонімизованих антропонімів – 7%, інших класів онімів – 2%. Відапелятивним шляхом утворено 80% назв закладів розваг Вінницької, Кіровоградської, Полтавської та Черкаської областей.

3-поміж назв закладів розваг, утворених шляхом трансонімизації топонімів виокремлено такі структурні моделі:

- одиничні трансонімизовані топоніми, з відношенням до даної місцевості: «Винниця», «Диканька», «Полтава», «Подольє», *Malinivka*;
- одиничні трансонімизовані топоніми, які не мають відношення до даної місцевості: «Ереван», «Прага», «Люблін», «Мюнхен», «Стамбул», *Amsterdam, Milan, Versal*;
- одиничні гідроніми: «Лтава», «Ниагара»;
- словосполучення топонім + апелятив(и) або апелятив + топонім: «Хуторок на Подоле», «Трактир на Пушкинской», «Мед Поділля», «Интурист-Полтава», «Огни Баку», «Старий Йорк»;
- словосполучення апелятив + гідронім: «Южный Буг», «Колиба над Бугом», «Над Бугом»;

– відтопонімний ад'єктив + апелятив: «Вінницькі куркулі», «Львівська майстерня шоколаду», «Подільські млинці», «Полтавські галушки», «Тбіліський підвальчик».

З-поміж трансонімізованих антропонімів виділено:

– трансонімізовані одиничні антропоніми – привабливі жіночі імена: «Анастасія», «Викторія», «Галина», «Диана», «Николь», «Шарлотта»;

– трансонімізовані антропоніми – чоловічі імена та словосполучення з ними: «Максим», «Шалений Патрік», *Charlie, Nikolaus, Garry's*;

– трансонімізовані антропоніми – імена та прізвиська видатних особистостей сьогодення й минулого та словосполучення з ними: «Гоголь», «Руставели», «Чехов», «Пицца Челентано», *Churchill Pub, Gogol Espresso Bar, Lewis Carroll Club*.

Назва «Амира Востока» складається з трансонімізованого антропоніма *Амира*, що позначає єврейське і арабське жіноче ім'я, в перекладі на українську мову означає *крона дерева; квітуча*, а також *принцеса, княжна, начальниця* та трансонімізованого топоніма *Восток*, що в перекладається з російської як *схід*.

Серед назв б'єктів розважального бізнесу центральних регіонів України утворених від інших видів онімів зафіксовано наступні підгрупи:

– трансонімізовані поетоніми: «Плюшкин», «Немо», «Солоха», «Тарас Бульба», «Карabas», «Папа Карло», «Робинзон», *Aladdin, Pinocchio*;

– трансонімізовані міфоніми: «Афродита», «Зефир», «Посейдон»;

– трансонімізовані титули: «Адмирал», «Гетьман», «Граф»;

– трансонімізовані книгоніми: «Энеида», «Два капітана»;

– трансонімізований фільмонім: «Мимино»;

– трансонімізований куліронім: «Шарлотка».

Найменування закладів розваг відапелятивного походження центральних регіонів України поділено на наступні підгрупи:

– назви з історичною та патріотичною семантикою: «Україна», «Українська хата», «Українські страви», «Козацький стан», «Козачка»;

– назви з прямою вказівкою на вид діяльності: «Варенична», «Пирожковая», «Терраса Территория Мяса», «Хинкальня»;

– назви ресторанів та кав'ярень з вказівкою на їжу: «Галушка», «Джем», «Карамель», «Морозиво», «Оливье», «Печена картопля», «Чебуречек», «Шалена шкварка», «Шоколад», *Rap Cake*;

– назви з вказівкою на комфорт, якість обслуговування: «*Домашній кухар*», «*Гостинний пан*», «*Затишок*», «*Панська хата*», «*Смачні традиції*», «*Ульотна кавка*»;

– абстрактні романтичні назви з позитивною конотацією: «*Аристократ*», «*Богема*», «*Каприз*», «*Классик*», «*Легенда*», «*Сказка*», «*Счастье*», «*Шарм*»;

– назви з вказівкою на гарний настрій, святкову атмосферу: «*Будьмо*», «*Весела садиба*», «*Вечорниці*», «*Посиделки*», «*Разгуляево*», «*Свято*»;

– назви рослин з позитивною конотацією: «*Базилик*», «*Кактус*», «*Лаванда*», «*Калина*», «*Малина*», «*Орхидея*», «*Смерека*»;

– назви риб, птахів, тварин з позитивною конотацією: «*Бджілка*», «*Енот*», «*Карась*», «*Курочка*», «*Чайка*», «*Два гуся*», «*Смачний їжак*», «*Хмельной бык*», *Hungry Duck*;

– назви з вказівкою на природні реалії: «*Діброва*», «*Дубовий гай*», «*Криниця*», «*Рив'єра*»;

– назви дорожніх каменів: «*Жемчужина*», «*Оникс*», «*Черная жемчужина*»;

– назви з лексемою *старий/а/е*: «*Старое кафе*», «*Старий замок*», «*Старий Йорк*», «*Стара броварня*», «*Старе місто*», «*Старый мельник*».

Група назв закладів розваг центральних регіонів іншомовного походження нараховує 205 сервісонімів, що становлять 31% від загальної кількості. Більшість складають назви, подані латинською графікою та запозичені з англійської мови (125 назв або 19%): *Cloud Garden*, *Steak House*, *McDonalds*, *New York Street Pizza*, *Underground grill bar*. Після англійської, другою по кількості запозичень виступає італійська – 35 назв (5%): *Peperoni* – в перекладі з італійської перець, *Dolce vita* – солодке життя, *Gusto* – смак, *Buon Giorno* – доброго ранку, *Felicita* – щастя, *Il nostro caffè* – наша кава, *Bambolina* – лялечка. Також поширені запозичення з французької мови (26 назв, що становлять 4%): *Mon ami* – в перекладі з французької мій друг, *Ile de France* – острів Франції, *Côte d'Azur* – лазурний берег, *La renaissance* – ренесанс.

Окрім запозичених назв, декілька українських апелятивів передано засобами латинської графіки – *Malina*, *Ne speshi*, *Oblaka*, *Shinok*, *Perlyna*.

Література:

1. Белей О.О. Сучасна українська ергонімія (на матеріалі власних назв підприємств Закарпатської області): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Львів, 2000. 209 с.

2. Дідур Ю.І. Особливості функціонування ергонімів у мові, мовленні та ментальному лексиконі (в українській, англійській та російській мовах): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15. Одеса, 2015. 195 с.

3. Кутуза Н.В. Структурно-семантичні моделі ергонімів (на матеріалі ергонімікону м. Одеси): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Одеса, 2003. 214 с.

4. Лесовець Н.М. Ергонімія м. Луганська: структурно-семантичний і соціально– функціональний аспекти: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Луганськ, 2007. 295 с.

5. Сидоренко О.М. Номінаційні процеси в полілінгвальній ергонімії Донеччини: дис. ... канд. філол. н.: 10.02.15. Донецьк, 2013. 210 с.

6. Цілина М.М. Ергоніми м. Києва: структура, семантика, функціонування: дис. ... канд. філол. н.: 10.02.01. Київ, 2006. 243 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-039-1-68>

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕРГОНІМІЇ ПОСТРАДЯНСЬКОЇ ДОБИ

Юрса Л. В.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри українського прикладного мовознавства
Львівського національного університету імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

Негер О. Б.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

У процесі становлення української онімної лексики пострадянської доби відбулись ряд трансформаційних змін.

Почало відбуватися значне позжавлення різнорідних міжмовних контактів, які стали причиною до інтенсивного поширення глобалізаційних впливів, входження України в глобалізаційних мовний простір. Усі ці передумови та процеси позначилися на стані різних субсистем української мови, зокрема й на українському ономастичному